

PRZYPOWIEŚCI

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 20 lipca

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Mk 4,1-34; Jk 1,21; Iz 6,1-13; Ps 104,12; Dn 4,7-9.

TEKST PAMIĘCIOWY: „I rzekł do nich: Baczcie na to, co słyszycie! Jaką miarą mierzycie, taką wam odmierzają, a nawet wam przydadzą. Albowiem temu, który ma, będzie dodane, a temu, który nie ma, zostanie i to, co ma, odebrane” (Mk 4,24-25).

W tym tygodniu będziemy studiować przypowieści Jezusa zapisane w 4. rozdziale *Ewangelii Marka*. W *Ewangelii Marka* — najkrótszej z trzech ewangelii synoptycznych: *Ewangelii Mateusza*, *Ewangelii Marka* oraz *Ewangelii Łukasza* — siłą rzeczy zawarty jest także najmniej przypowieści.

Od wieków bibliści stawiają pytania dotyczące znaczenia i interpretacji przypowieści Jezusa:

— Jak je rozumieć? Co oznaczają? Dlaczego Jezus posługiwał się nimi? Czego chciał nas przez nie nauczyć? Na ile dosłownie należy je traktować? Czy są one bezpośrednimi lekcjami, czy wyłącznie alegoriami?

Oczywiście nie sposób wyczerpująco odpowiedzieć na te pytania w jednej lekcji. Przyjrzymy się jedynie wybranym przypowieściom i spróbujemy zrozumieć, co Jezus chciał przez nie przekazać.

W 4. rozdziale *Ewangelii Marka* znajduje się pięć przypowieści — o siewcy, o świecy, o mierze, o kiełkującym nasieniu oraz o ziarnku gorczycy. Znaczna część tego rozdziału jest poświęcona przypowieści o siewcy. Ta przypowieść występuje w nim jako pierwsza, zaś po niej podane jest uzasadnienie nauczania w przypowieściach oraz interpretacja samej przypowieści. Ten trzyetapowy wzorzec będziemy studiować w częściach lekcji przeznaczonych na niedzielę, poniedziałek i wtorek. W środę i czwartek przyjrzymy się pozostałym przypowieściom.

Przeczytaj Mk 4,1-9. Czym charakteryzują się różne rodzaje gleby i co dzieje się z ziarnem wrzuconym w każdą z tych gleb?

.....

.....

Czytając ewangeliczne przypowieści Jezusa, czytelnicy zazwyczaj chcą jak najszybciej przejść do interpretacji podanej przez Niego. W końcu czy nie temu służą owe przypowieści — nauczaniu duchowej prawdy dotyczącej chrześcijańskiego życia? Owszem, ale czasami Jezus nie podaje wyjaśnienia swoich przypowieści poza takim zdawkowym stwierdzeniem:

— Królestwo Boże jest jak...

Lub:

— Kto ma uszy do słuchania, niechaj słuca.

Tak więc dobrze jest nieco zwolnić i po prostu przeanalizować samą przypowieść, aby zauważyć kierunki, które wyznaczają poszczególne jej elementy. W przypadku przypowieści o siewcy takie podejście dostarcza szeregu spostrzeżeń. W każdym przypadku ziarno jest takie samo, choć pada na cztery różne rodzaje gleby. Rodzaj gleby decyduje o efekcie siewu. Przypowieść ta jest właściwie czterema wątkami biegnącymi jeden po drugim, więc całe opowiadanie niejako składa się z czterech małych opowiadań.

Ziarno, które upadło na drogę, zostało zaraz zjedzone przez ptaki.

— „A gdy siał, padło jedno na drogę i przyleciało ptactwo, i zjadło je” (Mk 4,4).

Ziarno, które upadło na kamienistą glebę, wykiełkowało i przetrwało kilka dni czy tygodni, jednak ostatecznie zwiędło i uschło spieczone przez słońce.

Ziarno, które upadło między ciernie, wyrosło, ale i ono nie miało szansy zmienić się w dojrzałą roślinę, gdyż ciernie stłumiły je tak, iż obumarło.

Ziarno, które padło na dobrą glebę, wzeszło, wyrosło i wydało plon.

Trzy wątki przypowieści kończą się niepowodzeniem, a tylko jeden kończy się sukcesem — obfitym i dobrym plonem. Długość poszczególnych wątków, czas, który obejmują, oraz fakt, że tylko jeden kończy się powodzeniem, wskazują na ryzyko niepowodzenia, ale także na obfity efekt powodzenia.

Wydaje się, iż przypowieść ta ukazuje cenę ucziostwa i ryzyko wiążące się z nim, a jednocześnie wspinała nagrodę, jaką przynosi pójście za Jezusem.

Jakich innych duchowych lekcji możemy nauczyć się z przyrody?

.....

Jezus opowiedział przypowieść i nie wyjaśnił jej od razu. Zgodnie z Mk 4,1 Jezus opowiedział przypowieść dla mnóstwa ludzi. Dopiero po pewnym czasie wyjaśnił znaczenie przypowieści niewielkiej grupie swoich uczniów (zob. Mk 4,10).

Przeczytaj Mk 4,13-20. Jak Jezus wyjaśnił znaczenie przypowieści o siewcy?

Jezus zinterpretował przypowieść, identyfikując elementy niewystępujące w niej. Jego interpretacja wskazuje, że przypowieść ta jest luźną alegorią nawiązującą do rzeczywistości, ale niekoniecznie w każdym najdrobniejszym szczególe.

Jezus zidentyfikował ziarno jako słowo. Dotyczy to słowa Bożego, zwłaszcza głoszonego przez Jezusa. W Jk 1,21 czytamy: „Przeto odrzućcie wszelki brud i nadmiar złości i przyjmijcie z łagodnością wszczeplone w was Słowo, które może zbawić dusze wasze”.

Różne rodzaje gleby oznaczają różnego typu słuchaczy. Według interpretacji Jezusowej wszyscy słyszą Słowo, a zatem na każdego rodzaju glebie posiane zostało ziarno. Jednak każda gleba inaczej to ziarno przyjmuje. Gleba na drodze jest twarda. Ziarno rzucone na nią leży na wierzchu gleby i zostaje zjedzone przez ptaki. Jezus mówi, że do tych, którzy nie przyjmują chętnie Słowa, diabeł przychodzi i zabiera je, usuwając prawdę z ich umysłów. Gleba kamienista jest nieco mniej oporna. Jezus porównuje do niej ludzi o płytkim zaangażowaniu. Tacy ludzie mają dobre chęci, ale nie uwzględniają ceny, jaką pociąga za sobą uczniostwo. Gleba zachwaszczona także nie wyda plonu, bo chwasty zagłuszą posiane ziarno. Gleba ta oznacza ludzi, dla których sprawy doczesne są ważniejsze niż Słowo. Wreszcie dobra gleba oznacza tych, którzy słuchają Słowa, przyjmują je i wydają obfity plon.

Najbardziej obszerne wyjaśnienie zostało poświęcone glebie kamienistej i glebie ciernistej. Opisując ludzi podobnych do kamienistej gleby, Jezus zwrócił uwagę na sprzeczne elementy — ludzie ci przyjmują Słowo z radością, ale nie na długo. Gdy pojawia się prześladowanie, rezygnują. Ludzie podobni do ciernistej gleby są inni. Nie rezygnują z powodu trudności, ale pod wpływem dobrobytu skupiają całą uwagę na doczesnych sprawach i przestają dbać o Królestwo Boże. Ich troski i zainteresowania obracają się wokół tego, co świat ma im do zaoferowania.

Zastanów się nad sobą. Czy w twoim doświadczeniu pojawiają się cechy gleby na drodze, gleby skalistej i gleby zachwaszczonej? Może to być znacznie trudniej dostrzegalne, niż przypuszczasz. Co możesz uczynić, by dokonać niezbędnych zmian w tej kwestii?

Przeczytaj Mk 4,10-12. Dlaczego Jezus nauczał w przypowieściach?

Pobieżna lektura tych wersetów daje wrażenie, że Jezus nauczał w przypowieściach, by niewtajemniczeni nie mogli zrozumieć tego, czego uczył. Jednak takie wytłumaczenie nie pasuje do innych działań Jezusa opisanych w *Ewangelii Marka*. W Mk 3,5-6 czytamy o tym, że Jezus był zasmucony z powodu zatwardziałości serc przywódców religijnych. W Mk 3,22-30 Jezus odnosi się poważnie do argumentów uczonych w *Piśmie* i szczegółowo wyjaśnia, dlaczego są błędne. W Mk 12,1-12 przywódcy żydowski rozumieją, że przypowieść Jezusa o dzierzawcach winnicy jest skierowana do nich. Przypowieść ta jest ostrzeżeniem mówiącym im o tym, dokąd zmierzają ich intrygi przeciwko Niemu i jakie będą ich konsekwencje. Gdyby Jezus nie troszczył się o tych ludzi, nie zadawałby sobie trudu, by ich ostrzec. Zatem musimy uważnie przyjrzeć się słowom Jezusa zawartym w 4. rozdziale *Ewangelii Marka*, by zrozumieć, co miał na myśli, wypowiadając je. Otóż te słowa Jezusa są parafrazą Iz 6,9-10.

Przeczytaj Iz 6,1-13. Co dzieje się tutaj z Izajaszem i jakie przesłanie otrzymał on, by przekazać je Izraelitom?

Izajasz otrzymał wizję Boga zasiadającego w świątyni. Był przejęty chwałą Boga i poczuciem własnej nieczystości. Bóg jednak oczyścił go i dał mu wstrząsające przesłanie. Podobnie jak to jest ze słowami Jezusa w *Ewangelii Marka*, także przesłanie dane Izajaszowi wydaje się sprzeczne z resztą *Księgi Izajasza* pełną słów pocieszenia dla ludu Bożego.

W 6. rozdziale *Księgi Izajasza* przekazane przesłanie ma za zadanie wstrząsnąć ludźmi i obudzić ich, aby zawrócili ze złej drogi. W *Ewangelii Marka* klucz do zrozumienia słów Jezusa jest podany w Mk 3,35. Aby zrozumieć słowa Jezusa i zawartą w nich naukę, trzeba czynić wolę Boga (zob. Mk 3,35). Kto przejawia taką postawę, staje się członkiem rodziny Jezusa. Ci, którzy wmawiają sobie i innym, że Jezus jest opętany przez diabła, nie będą Go słuchać i nie rozumieją.

Cytując 6. rozdział *Księgi Izajasza*, Jezus nie twierdzi, że Bóg ukrywa prawdę przed ludźmi, ale ich z góry przyjęte poglądy i zatwardziałość serca nie pozwalają im przyjąć prawdy o zbawieniu.

Ta prawda jest nadrzędną myślą w przypowieści o siewcy. Każdy z nas wybiera, jakiego rodzaju glebą będzie. Wszyscy sami za siebie decydują, czy poddadzą się Jezusowi. Ostatecznie wybór pozostaje całkowicie po naszej stronie.

Przeczytaj Mk 4,21-23. Na co Jezus zwraca szczególną uwagę w przypowieści o świecy?

.....

Domy w Judei w czasach Jezusa różniły się rozmiarami i konstrukcją w zależności od lokalizacji i zamożności ich właścicieli. Na modłę grecką budowano je wokoło wewnętrznego dziedzińca, ale ich wielkość i złożoność były bardzo różne. Jezus mógł także mieć na myśli prosty wiejski domek. Tak czy inaczej, zasada jest taka, iż pewnego dnia prawda o Jezusie zostanie objawiona.

Jezus zadaje dwa pytania w Mk 4,21. Oczekiwana odpowiedź na pierwsze pytanie jest przecząca:

— „Czyż przynoszą światło po to, aby je postawić pod korcem albo pod łóżkiem?”

Na drugie — potwierdzająca:

— „Czyż nie po to, aby je postawić na świeczniku?”

Jezus maluje absurdalny i niemal humorystyczny obraz, by zilustrować swój argument. Świeca służy wytwarzaniu światła, a jeśli nie, to wówczas staje się bezużyteczna. W Mk 4,22 przypowieść zostaje wyjaśniona przez odwołanie się do wyjawienia tajemnicy. Ci, których komputer czy konto e-mailowe zostały zhakowane, wiedzą, co to znaczy, gdy poufne informacje zostają upublicznione. Jednak w tym przypadku Jezus mówi o ewangelii.

Przeczytaj Mk 4,24-25. Czego Jezus chce nas nauczyć w przypowieści o mierze, czyli pojemniku służącym do odmierzania sypekich materiałów?

.....

W wielu miejscach świata świeże produkty żywnościowe są sprzedawane na targowiskach pod gołym niebem. Sprzedawcy korzystają z różnych sposobów odmierzania sprzedawanych produktów. Powszechną praktyką jest dodawanie nieco więcej danego produktu do ustalonej miary, tak by kupujący miał pewność, że został potraktowany uczciwie. Jezus posługuje się ilustracją uczciwego sprzedawcy, by wskazać otwartość na przyjęcie prawdy. Jeśli ktoś jest otwarty na światło i podąża za nim, to otrzyma go więcej. Jednak jeśli ktoś odrzuca światło i odwraca się od niego, będzie się pogrążał w ciemności.

Jak możemy utrwalić w naszym umyśle zasadę, iż zostanie nam odmierzone taką miarą, jaką sami mierzymy? Pomyśl, co to oznacza w kwestii tego, jak odnosisz się do swoich bliźnich?

Przeczytaj Mk 4,26-29. Co jest zasadniczym przesłaniem tej przypowieści?

.....

Większość *Ewangelii Marka* jest paralelna albo do *Ewangelii Mateusza*, albo do *Ewangelii Łukasza*, albo do ich obu. Jednak nie dotyczy to tej przypowieści. Występuje ona wyłącznie w *Ewangelii Marka*. Istotą tej krótkiej przypowieści jest proces wzrastania. Jezus wskazuje, że tak właśnie działa Królestwo Boże. Ludzie mają swoją rolę do odegrania, ale prawdziwy rozwój jest dziełem Boga. Nie jest to niekończący się proces. W przypowieści rozwój rośliny kończy się nagle, gdy ziarno w kłosie dojrzeje. Podobnie powtórne przyjście Chrystusa położy nagły kres dziejom naszego świata.

Przeczytaj Mk 4,30-32. Co zostało podkreślone w przypowieści o ziarnie gorczycy?

.....

Ta przypowieść mówi o tym, jak coś pozornie bardzo małego rośnie i staje się wielkie. Ziarna gorczycy mają zazwyczaj od jednego do dwóch milimetrów średnicy. Roślina, o której mowa w przypowieści, to przypuszczalnie gorczyca czarna (łac. *Brassica nigra*) o bardzo małych ziarnach (około siedmiuset ziaren składa się na jeden gram). Choć nie są to najmniejsze nasiona na świecie, to jednak są bardzo małe, zwłaszcza w porównaniu z rośliną, która z nich wyrasta — osiągającą do trzech metrów wysokości. Jezus powiedział, że zdarza się, iż ptaki zakładają gniazda na gałęziach gorczycy. Te słowa są nawiązaniem do Ps 104,12, a być może także do Dn 4,7-9. W 104. rozdziale *Księgi Psalmów* jest mowa o mocy Boga jako Stwórcy Świata, zaś w 4. rozdziale *Księgi Daniela* porównano Nebukadnesara, króla babilońskiego, do wielkiego drzewa, pod którym cały świat znajduje cień i pożywienie.

Jezus wskazuje, że choć Królestwo Boże początkowo wydaje się niepozorne, to jednak ostatecznie okaże się wielkie i godne podziwu. Ludzie w czasach Jezusa podejrzliwie patrzyli na prostego i wędrownego Kaznodzieję z Galilei oraz grupę Jego uczniów, ale czas pokazał, że Jego królestwo łaski przetrwało i ogarnęło cały świat.

„I będzie głoszona ta ewangelia o Królestwie po całej ziemi na świadectwo wszystkim narodom, i wtedy nadejdzie koniec” (Mt 24,14). Zastanów się, czym był Kościół, gdy Jezus wypowiedział tę przepowiednię. Dlaczego przepowiednia ta jest tak niezwykła i tak mocno utwierdza nas w wierze?

DO DALSZEGO STUDIUM

„Prawdziwa świętość polega na służeniu Bogu z niekwestionowanym oddaniem. Taki jest warunek prawdziwego chrześcijańskiego życia. Chrystus prosi o całkowite poświęcenie i niepodzielną służbę. Domaga się serca, umysłu, duszy i siły. Ego nie może być pielęgnowane. Ten, kto żyje dla samego siebie, nie jest chrześcijaninem.

Miłość musi być zasadą działania. To podstawowa zasada Bożego panowania w niebie i na ziemi i musi stanowić podstawę chrześcijańskiego charakteru. Jedyne ona może uczynić i zachować go mocnym. Jedyne ona może uzdolnić człowieka do wytrwania w próbach i pokusach.

Miłość będzie się przejawiać w ofiarności. Plan odkupienia opiera się na ofierze — ofierze tak szerokiej, głębokiej i wysokiej, iż jest niezmierna. Chrystus oddał za nas wszystko, a ci, którzy Go przyjmują, będą gotowi poświęcić wszystko ze względu na Odkupiciela. Myśl o Jego czci i chwale będzie stać ponad wszystkim”¹⁴.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. *Miłość musi być zasadą działania. To podstawowa zasada Bożego panowania w niebie i na ziemi.* Jak ofiara Chrystusa na krzyżu ukazuje nam tę zdumiewającą prawdę? Jak możemy naśladować tego rodzaju miłość? Dlaczego musimy ją naśladować?

2. Co odpowiedziałbyś komuś, kto sugeruje, że Jezus nauczał w przypowieściach, by nie wyjawiać prawdy niewtajemniczonym? Dlaczego Jezus, który oddał życie za każdego człowieka (zob. 1 J 2,2), miałby celowo utrzymywać w ciemności ludzi, dla zbawienia których umarł na krzyżu?

3. Świecę należy umieścić na świeczniku, a nie pod łóżkiem (zob. Mk 4,21). Odnieś tę zasadę do zaangażowania twojego zboru w życie lokalnej społeczności. Jak możesz podnieść światło wyżej, by zaświeciło wszystkim?

4. Zastanów się nad przypowieścią o ziarnie wydającym plon (zob. Mk 4,26-29). Jaką rolę odgrywają ludzie w postępie zasiewu ewangelii. Choć oczywiście mamy swoją rolę do odegrania, dlaczego zawsze musimy pamiętać o naszej zupełnej zależności od Boga? Czy ta postawa zupełnej zależności od Niego jest czymś, czego potrzebujemy, by wzrastać?

¹⁴ Ellen G. White, *Przypowieści Chrystusa*, Warszawa 2020, s. 28. Przeczytaj także rozdział *Wyszedł siewca, aby siać*, w: tamże, s. 16-38.